

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

29 серпня 2023 року

Протокол №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Керівник закладу

М.М.Кость

Від 29.08.2023 №01-06/

КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Східницького ЗЗСО І-ІІІ рівнів

Східниця – 2023

ВСТУП

Основними ідеями сучасної освіти є ідеї забезпечення прав, свобод та інтересів дітей.

Сучасний освітній заклад виконує функції не тільки навчання, а насамперед створює простір для повноцінного розвитку здобувачів освіти, стає осередком успішних, креативних, щасливих людей. Для реалізації цього завдання необхідна атмосфера фізичного, соціального та психологічного комфорту всіх учасників освітнього процесу.

Безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, у якому наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю учнів, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Головною метою безпечного освітнього середовища є безпечна взаємодія всіх учасників освітнього процесу .

Створений документ «Кодекс безпечного освітнього середовища Східницького ЗЗСО І-ІІІ рівнів (далі КБОС) передбачає навчання учнів, батьків, працівників школи правил безпечної поведінки особистості, формування навичок уникнення потенційних ризиків та небезпек, а також навичок подолання труднощів у житті. Підґрунтям документу є матеріали Методичного посібника «Кодекс безпечного освітнього середовища», Київ 2018, МОН України, ВБО Український фонд «Благополуччя дітей» . КБОС відповідає іншим правилам і процедурам, що вже застосовуються у Східницькому ЗЗСО І-ІІІ рівнів для захисту прав, благополуччя учасників освітнього процесу та реалізуються через розробку та запровадження навчальним закладом критеріїв безпеки дітей та дорослих у процесі знайомства з особливостями функціонування безпечного освітнього середовища.

Разом із тим документ КБОС Східницького ЗЗСО І-ІІІ рівнів адресовано учням, вчителям, батькам, персоналу закладу, які зобов'язані

діяти відповідно до чинного законодавства України та у межах своїх повноважень, дотримуючись таких принципів:

- взаєморозуміння;
- взаємоповаги;
- дружньої атмосфери;
- пріоритету прав людини;
- постійного розвитку;
- активної життєвої позиції;
- здорового способу життя;
- людяності;
- порядності;
- поваги до приватного життя;
- миру тощо.

Розділ I

ЗАВДАННЯ КБОС

Маючи на меті створити безпечний освітній простір, необхідно чітко сформулювати та зазначити завдання, які регламентують засади КОДЕКСУ.

Проаналізувавши основні питання безпечного освітнього середовища, було визначено основні завдання КОДЕКСУ:

1. Визначено чинники ризику насильства проти дитини та реагування на них.
2. Визначено поняття «булінгу» та його види; виявлено чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.
3. Складено доступний алгоритм реагування та протидії булінгу.
4. Укладено правила поведінки здобувачів освіти.
5. Відпрацьовано систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, педагогів, психолога, батьків на освітнє середовище закладу.
6. Обґрунтовано умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу. Також передбачено необхідні умови формування інклюзивного середовища в закладі загальної середньої освіти щодо подолання соціальних та психологічних бар'єрів, впровадження педагогіки партнерства, створення універсального дизайну та розумних пристосувань в межах безбар'єрного фізичного простору.
7. Сформульовано конкретні рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації школи, батькам щодо організації безпечного інтернет-середовища в навчальному закладі.
8. Налагоджено систему психологічної допомоги та емоційної підтримки учасникам освітнього процесу.

Розділ II

ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ РИЗИКУ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ДИТИНИ ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ

1. Працівники закладу освіти мають знати чинники ризику насильства проти дитини та звертати на них увагу в рамках своїх службових обов'язків.

2. Якщо виявлено чинники ризику, працівники закладу освіти повинні діяти згідно алгоритму.

Алгоритм дій працівника навчального закладу у разі виявлення випадку насильства над дитиною

1. У випадках, коли ви маєте підозри жорстокого поводження з дитиною або є реальна загроза його вчинення (удома, з боку однолітків, інших працівників навчального закладу або інших осіб), ваші дії:

1.1. Повідомити про це в усній чи письмовій формі адміністрацію навчального Закладу.

1.2. Самостійно письмово повідомити про це територіальний підрозділ служби у справах дітей за місцем проживання дитини.

1.3. Самостійно повідомити про виявлений факт жорстокого поводження з дитиною територіальний відділ ювенальної превенції.

2. У випадках, коли до вас звернулася дитина з усною скаргою щодо жорстокого поводження з нею, ваші дії:

2.1. Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до адміністрації навчального закладу;

2.2. Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до територіального підрозділу служби у справах дітей;

2.3. Оформити звернення дитини у письмовій формі та передати його до органів ювенальної превенції;

2.4. Повідомити про це в усній чи письмовій формі від свого імені вказані (перераховані) вище органи.

3. У випадках, коли ви стали свідком жорстокого поводження з дитиною, ваші дії:

3.1. Якогомога швидше повідомити про цей факт адміністрацію навчального закладу;

3.2. Одночасно повідомити територіальний підрозділ служби у справах дітей та поліцію.

Дії адміністрації навчального закладу у разі отримання повідомлення про жорстоке поводження з дитиною:

1. У разі звернення дитини, її батьків (осіб, які їх замінюють) або працівника навчального закладу до представника адміністрації навчального закладу щодо жорстокого поводження з нею адміністратор зобов'язаний:

1.1. Якщо звернення (повідомлення) усне, оформити це повідомлення письмово, зазначивши, від кого та коли (дата, час) воно отримано;

1.2. Звернення має бути оформлене належним чином, відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян» (має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання);

1.3. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати.

2. Необхідно терміново (протягом однієї доби) передати цей документ до територіального підрозділу Служби у справах дітей за місцем проживання дитини.

3. Необхідно терміново (протягом однієї доби) повідомити відділ освіти територіальної громади.

Окремі та складні випадки:

1. У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) керівник закладу повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити психолог або класний керівник дитини, керівник та інші працівники, обізнані із ситуацією або добре знайомі з дитиною (надалі – група реагування).

2. Група реагування повинна підготувати план надання допомоги дитині, який відповідає чинним вимогам та базується на матеріалах та іншій інформації, отриманої членами групи.

3. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється її батькам або опікунам, створення групи реагування є обов'язковим. Група має призначити батькам або опікунам зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або опікунам може бути повідомлено про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Необхідно вести протокол такої зустрічі.

4. Класний керівник повинен представити план надання допомоги дитині її батькам або опікунам, рекомендуючи тісну співпрацю під час його виконання. Класний керівник повинен поінформувати батьків або опікунів дитини про обов'язок повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи (прокуратуру, поліцію, суд з питань сім'ї/опікунства).

5. Після того, як класний керівник поінформував батьків, керівник закладу освіти повинен повідомити про можливий злочин прокуратуру, поліцію, службу у справах дітей. Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.

6. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або опікунам дитини, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або опікуни дитини мають отримати інформацію про це в письмовій формі. При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання). Таблиця має знаходитися в особовій справі дитини.

7. Усі працівники та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

Розділ III

БУЛІНГ

Булінг (знуцання, цькування, залякування) – це зарозуміла, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили.

Булінг проявляється у багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми булінгу, а також кіберзалякування.

Стаття 1. Вербальний булінг

Словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

Стаття 2. Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Стаття 3. Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапези за обіднім столом, гри, заняття спортом чи громадської діяльності.

Стаття 4. Кіберзалякування

Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та розповсюдженні недостовірної інформації за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

Розділ ІV

РЕАГУВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

Порядок подання та розгляду (із дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування)

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)».

2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькуванню).

3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники закладу освіти та інші особи.

4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

6. Типовими ознаками булінгу (цькування) є :

– систематичність (повторюваність) діяння;

– наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

– дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти керівника закладу.

2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).

3. Заяви, що надійшли на електронну пошту закладу отримує секретар-друкарка, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.

4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто керівник закладу або його заступник.

5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації Заяв про випадки булінгу (цькування).

6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному вебсайті закладу.

7. Датою подання Заяв є дата їх прийняття.

8. Розгляд Заяв здійснює керівник закладу із дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник закладу з числа педагогічних працівників.

2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення керівника закладу.

3. Відповідальна особа призначається наказом керівника закладу.

4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному вебсайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви керівник закладу освіти видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.

2. Із метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

3. Для прийняття рішення за результатами розслідування керівник закладу освіти створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.

4. Комісія створюється наказом керівника закладу.

5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у томі числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, керівник закладу та інші зацікавлені особи.

6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.

7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то керівник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.

8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу має повідомити постраждалого.

8. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

9. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

10. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.
4. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату, але не пізніше чим через 3 робочі дні після створення Комісії.
5. Керівник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Зразок заяви

Керівнику (відповідальній особі)

Східницького ЗЗСО І-ІІІ рівнів

(ПІБ керівника) _____

(ПІБ заявника) _____

(адреса проживання) _____

(контактний телефон) _____

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається довільно. У заяві слід вказати місце, час, обставини, за яких здійснено булінг (цькування). Вказуються відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявності).

_____ (дата)

Підпис _____

**ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ
НА ДОВЕДЕНІ ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) ТА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ**

1. У разі виникнення такої ситуації учень повинен звернутися до дорослого (батьків, відповідальної особи, класного керівника, вчителя, керівника закладу освіти).
2. Дорослі (батьки, або особи, які їх замінюють) надають заяву за відповідною формою керівнику закладу або повідомляють відповідального за виконання заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у закладі, заступника керівника з навчально-виховної роботи.
3. Педагогічні працівники за фактом виявленого правопорушення чи інших негативних проявів учнями закладу освіти, оперативно інформують адміністрацію школи.
4. Керівник закладу має розглянути звернення у встановленому порядку.
5. Керівник закладу створює комісію з розгляду випадків булінгу, яка з'ясовує обставини булінгу.
6. Видається наказ про проведення розслідування.
7. Затверджується склад комісії з розгляду даного випадку. До складу комісії входять педагогічні працівники, батьки постраждалого та винного (за їх згодою).
8. Проводяться засідання комісії з розгляду даного випадку.
9. Результати розслідування оголошуються на засіданні комісії батькам (чи їх представникам) потерпілого та винного.
10. За результатами висновку комісії з розслідування у разі виявлення факту булінгу, а не одноразового конфлікту, дані повідомляються уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти.
11. Особи, які за результатами розслідування є причетними до булінгу, несуть відповідальність відповідно до частини другої статті 13 (вчинення правопорушень за статтею 1734) Кодексу України про адміністративні правопорушення.

12. Розробляються заходи щодо здійснення соціально-педагогічного патронажу осіб, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

13. Психологічна служба надає консультативну допомогу батькам (чи їх представникам).

Відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п. 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

2. Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

4. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

5. Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до

двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

б. Неповідомлення керівником закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти відсотків заробітку.

Розділ V

ЗАХОДИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.
2. Проведення занять, зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Запровадження циклу занять з практичним психологом.
4. Організація роботи правового інформаційно-консультативного пункту.
5. Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
6. Ознайомлення учителів і дітей з інформацією про прояви насильства та його наслідки.
7. Батьківські збори – це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.
8. Консультації – форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
9. Педагогічний консиліум – форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.
10. Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Розділ VI

I. ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ДИТИНИ

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами від 27.10.2022).

2. Працівники закладу, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.

3. Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством України.

4. Працівники закладу освіти мають право працювати з особистими даними дитини та надавати їх у рамках розслідування, яке проводиться міждисциплінарною групою.

5. Працівник закладу освіти може використовувати інформацію про дитину з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

6. Працівник закладу освіти не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації (ЗМІ).

7. Працівники закладу освіти не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з дітьми.

8. Працівники закладу освіти не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про дітей, їхніх батьків чи опікунів без їхнього дозволу.

II. ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ЗОБРАЖЕНЬ

1. Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, заклад освіти повинен захищати зображення дітей.

2. Працівники закладу не мають права давати дозвіл на фото-, відеозйомку дітей або їх аудіозапис на території навчального закладу без попередньої згоди батьків або опікунів дитини (письмова форма).

3. Для отримання згоди батьків (опікунів) для фото-, відеозйомки дитини працівник закладу освіти має звернутися до них, згідно з процедурою для

отримання такого дозволу. Не дозволяється надавати представникам ЗМІ контактні дані батьків (опікунів) дитини без їх попередньої згоди.

4. Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відеозйомку не є необхідним.

5. Оприлюднення працівником закладу освіти зображення дитини у будь-якому вигляді (фото-, відео- або аудіозапису) потребує попередньої згоди батьків або законних опікунів дитини у письмовій формі.

ІІІ. ПРИНЦИПИ ДОСТУПУ ДІТЕЙ ДО МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку.

2. На території закладу освіти дитина може мати доступ до мережі Інтернет у таких випадках:

- під наглядом учителя на заняттях з вивчення комп'ютера (уроки інформатики);
- без нагляду вчителя – на комп'ютерах навчального закладу, призначених для цього (вільний доступ).

3. Коли дитина отримує доступ до мережі Інтернет під наглядом працівника закладу, останній має розповісти дитині про принципи безпечного користування мережею Інтернет. Крім того, працівник закладу відповідає за забезпечення безпеки дітей при використанні мережі Інтернет під час занять.

4. На комп'ютерах закладу, призначених для вільного доступу до мережі Інтернет, мають бути постійно доступними навчальні матеріали з безпечного користування нею.

5. Учителі інформатики мають щонайменше один раз на місяць перевіряти, чи не має небезпечних матеріалів на комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет.

6. У закладі освіти розроблені правила безпечного Інтернет-середовища в закладі освіти та пам'ятка для батьків: «Діти. Інтернет. Мобільний зв'язок».

Правила безпечного Інтернет-середовища в закладі освіти

- наявність контент-фільтрів (ресурсів, які містять інформацію про дискримінацію, наркотичні засоби, інші психотропні речовини, шкідливе програмне забезпечення, порнографію, сайти, що просувають інформацію про навмисне завдання шкоді здоров'ю, насилля тощо не будуть доступними при користуванні мережею Інтернет у закладі);
- наявність антивірусних програм та їх вчасне оновлення;
- користування Інтернет-ресурсами під час навчальних занять під наглядом педагогів;
- моніторинг шкільних ресурсів (вебсайт, сторінки у соціальних мережах) щодо розміщення на них несанкціонованої інформації;
- підвищення інформаційно-цифрової компетентності вчителів та учнів;
- збереження персональних даних учасників освітнього процесу;
- дотримання особистої онлайн-репутації та репутації навчального закладу;
- здійснення професійної комунікації (контакти між працівниками школи, учнями, батьками та іншими зацікавленими сторонами) за допомогою шкільної електронної пошти, через Viber-групу «Вчителі школи» та групу на платформі дистанційного навчання Google Classroom.

Пам'ятка для батьків:

«Діти. Інтернет. Мобільний зв'язок»

Як забезпечити безпеку дітей в мережі Інтернет

Пропонуємо декілька рекомендацій, які слід взяти до уваги:

- розміщуйте комп'ютери з Internet-з'єднанням поза межами кімнати Вашої дитини;
- поговоріть зі своїми дітьми про друзів, із якими вони спілкуються в онлайн,
- довідайтесь, як вони проводять дозвілля і чим захоплюються;
- цікавтесь, які вебсайти вони відвідують та з ким розмовляють;
- вивчіть програми, які фільтрують отримання інформації з мережі Інтернет, наприклад, «Батьківський контроль» у Windows*;
- наполягайте на тому, щоб Ваші діти ніколи не погоджувалися зустрічатися

зі своїм онлайн другом без Вашого відома;

– навчіть своїх дітей ніколи не надавати особисту інформацію про себе та свою родину електронною поштою та в різних реєстраційних формах, які пропонуються власниками сайтів;

– контролюйте інформацію, яку завантажує дитина (фільми, музику, ігри, тощо);

– цікавтесь чи не відвідують діти сайти з агресивним змістом;

– навчіть своїх дітей відповідальному та етичному поведженню в онлайн.

Вони не повинні використовувати інтернет-мережу для розповсюдження пліток, погроз іншим та хуліганських дій;

– переконайтеся, що діти консультуються з Вами щодо будь-яких фінансових операцій, здійснюючи замовлення, купівлю або продаж через інтернет-мережу;

– інформуйте дітей стосовно потенційного ризику під час їх участі у будь-яких іграх та розвагах;

- розмовляйте як з рівним партнером, демонструючи свою турботу про суспільну мораль.

Використовуючи ці рекомендації, Ви маєте нагоду максимально захистити дитину від негативного впливу всесвітньої мережі Інтернет. Але пам'ятайте, Інтернет, це не тільки осередок розпусти та жорстокості, але й найбагатша в світі бібліотека знань, розваг, спілкування та інших корисних речей. Ви повинні навчити свою дитину правильно користуватися цим невичерпним джерелом інформації. Та найголовніше, дитина повинна розуміти, що Ви не позбавляєте її вільного доступу до комп'ютера, а насамперед, оберігаєте. Дитина повинна Вам довіряти.

Розділ VII
МОНІТОРИНГ ТА КОНТРОЛЬ
ЗА ДОТРИМАННЯМ ПОЛОЖЕНЬ КБОС

1. Керівник закладу освіти призначає уповноважену особу за реалізацію КБОС.
2. Призначена особа відповідає за реалізацією КБОС, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до КБОС.
3. Кожні пів року відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог КБОС працівниками закладу освіти. Зразок анкети для проведення моніторингу наведено в Додатку .
4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу освіти.
5. На основі результатів анкет працівників закладу відповідальна особа має підготувати звіт та передати його керівнику закладу освіти.
6. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу освіти повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівників закладу освіти.

I. Функціональні обов'язки відповідального за моніторинг дотримання положень КБОС

1. Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них.
2. Проведення не рідше ніж один раз на рік загального моніторингу рівня виконання вимог КБОС та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Для цього можна використовувати метод анкетування, опитування тощо (зразок додається). Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу.
3. Надання пропозицій щодо внесення можливих змін у КБОС.
4. Підготовка звіту за результатами анкет працівників закладу та подання його керівнику закладу освіти.

5. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу освіти повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівників:

– консультування працівників закладу щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини;

– роз'яснення у разі потреби батькам, дітям положень КБОС, надання інформації щодо їх змін;

– інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки дитини (ризик, загрози, насильство) компетентних установ, таких, як поліція (шкільні офіцери поліції), соціальні служби.

II. Показники виконання вимог Кодексу безпечного освітнього середовища.

1. Заклад освіти запровадив та виконує Кодекс безпечного освітнього середовища.

2. У закладі запроваджено реалізацію КБОС, який містить принципи захисту дітей від насильства.

3. Стратегія і відповідні принципи захисту дітей дотримуються усіма учасниками освітнього процесу.

4. Стратегія захисту дітей визначає такі питання:

– порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу;

– правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;

– правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;

– правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.

– правила поведінки здобувачів освіти.

5. Визначено особи, відповідальні за реалізацію Кодексу безпечного освітнього середовища, – адміністрація закладу, класні керівники, практичний психолог, вчителі-предметники.

6. У закладі освіти затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища Східницького закладу загальної середньої освіти I-III рівнів Східницької селищної ради Дрогобицького району Львівської області», який затверджено рішенням педагогічної ради ...08.2023 року протокол № .

III. Заклад освіти здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти дітей.

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.

2. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками закладу, у закладі освіти завжди дотримуються вимог, зазначених у Кодексі безпечного освітнього середовища.

IV. Заклад освіти проводить навчання своїх працівників з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги у небезпечних ситуаціях.

1. Усі працівники закладу ознайомлені з Кодексом безпечного освітнього середовища.

2. Усі працівники закладу знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).

3. Педагогічні працівники пройшли онлайн-курс на платформі Prometheus «Протидія та попередження булінгу (цькування) у закладах освіти», отримали сертифікати.

4. Педагогічні працівники підвищують компетентності з надання першої психологічної допомоги учасникам освітнього процесу (зокрема, ВПО) та навчаються володіти сучасними технологіями такої допомоги.

5. Працівники закладу мають доступ до інформації на сайті закладу освіти або інформаційних стендах про можливість отримання допомоги у випадках, коли

підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які надають допомогу у надзвичайних ситуаціях.

V. Заклад освіти проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства.

1. На сайті закладу розміщена необхідна інформація щодо таких питань:
 - виховання дітей без застосування насильства;
 - захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
 - можливості для вдосконалення навичок виховання;
 - контактні дані установ, які надають допомогу у складних життєвих ситуаціях.

2. Усі батьки ознайомилися з антибулінговим кодексом.

VI. У закладі освіти навчають дітей, як захистити себе від усіх форм насильства.

1. У закладі освіти на годинах спілкування організовано заняття з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).
2. Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства та булінгу.
3. У закладі функціонує скринька «Довіра».
4. У закладі є електронні навчальні матеріали для дітей з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки у мережі Інтернет.
5. Здобувачі освіти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання будь-якої допомоги у складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді (інформація розміщена на сайті закладу освіти).

VII. Заклад освіти проводить моніторинг діяльності щодо створення безпечного освітнього середовища та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятним стандартам захисту дітей.

1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.

2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у закладі проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).

3. Щорічно готується внутрішній звіт про виконання КБОС.

Розділ VIII

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кодекс БОС закладу стає чинним у день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім учасникам освітнього процесу (через його розміщення на сайті закладу освіти).

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Безпечне освітнє середовище - це наявність у ньому безпечних умов навчання та праці, комфортної міжособистісної взаємодії, яка сприяє емоційному благополуччю здобувачів, педагогів, батьків, відсутність будь-яких проявів насильства та достатньо ресурсів для їх запобігання, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі – певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.

Внутрішній аудит закладу освіти – оцінка реальної ситуації (сильні та слабкі сторони, ризики та небезпеки, можливості закладу) щодо безпеки та захисту осіб, які задіяні в освітньому процесі закладу освіти; ретельний аналіз проблем закладу.

Економічне насильство:

- постійне голодування через нестачу їжі;
- вага дитини значною мірою не відповідає її віковій нормі (за

визначенням медичного працівника);

- часті запізнення до школи, брудний одяг, одягання не за погодою;
- пропуски занять у школі;
- втомлений і хворобливий вигляд;
- загальна занедбаність;
- дитина жебракує, втікає з дому.

Кібербулінг (насилля в Інтернеті), кіберзалякування (кібернасильство) у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах.

Кодекс безпечного освітнього середовища (КБОС) – це документ закладу освіти, який повинен регулювати всі напрями діяльності закладу, пов'язані з порушеннями прав здобувачів на безпеку, а також питання підтримки здобувачів і втручання в ситуації, коли може виникати загроза їхньому життю, здоров'ю або благополуччю.

Контрольний список – перелік дій, заходів, поряд з якими є місце для відмітки (checkbox), де можна поставити будь-яку відмітку, якщо дія виконана.

Моніторинг (від англ. monitoring контролювання) – нагляд, контроль за певними процесами або станом чого-небудь.

Насильство – це будь-які навмисні дії однієї людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю

Освітнє середовище – це характеристика життя всередині освітнього закладу, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні.

Особа, відповідальна за Інтернет, – працівник закладу освіти, призначений керівником для контролю за користуванням дітьми мережею Інтернет на території навчального закладу та їх безпеку під час такого користування.

Особисті дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

Особа, уповноважена представляти дитину, – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.

Показники результативності – це статистичний індикатор, який містить інформацію про результати виконання програми, проекту тощо.

Працівник – особа, яка працює у закладі освіти згідно з трудовою угодою або за контрактом.

Преамбула – (від лат. praebambulare «те, що передує» та середньо-лат. praebambulium «введення») – передмова, вступна частина важливого нормативного акту: конституції, закону, декларації, міжнародного договору, постанов та ін., де роз'яснюється предмет, зазначаються обставини та мотиви, що були приводом для видання чи укладення цього документа, його цілі й завдання, а також інші дані загального характеру.

Психологічне насильство – це тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні, а саме:

- ігноруванні її почуттів і потреб;
- залякуванні;
- погрозах;
- безпідставних покараннях;
- нищенні особистих речей;
- навіюванні почуття провини і страху;
- брехні, звинуваченнях, приниженні, наданні прізвиськ.

Сексуальне насильство – це зазіхання на статеву недоторканість особи, а також дії сексуального характеру по відношенню до неповнолітнього; небажані сексуальні дотики; домагання.

Фізичне насильство – це нанесення тілесних ушкоджень, які завдають

болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити

Додаток №1

Анкета

«Моніторинг дотримання положень КБОС»

	Так	Ні
1. Чи знаєте Ви правила та положення КБОС?		
2. Чи знайомі Ви з процедурою дій, коли є підозра на існування загрози для безпеки дитини?		
3. Чи знаєте Ви, як реагувати на загрозу безпеці дитини?		
4. Чи помітили Ви будь-які порушення положень Кодексу безпечного освітнього середовища іншими працівниками Вашого навчального закладу?		
5. Чи є у Вас зауваження або пропозиції (зокрема, щодо внесення змін) стосовно Кодексу безпечного освітнього середовища?		